

Erik Petersson, Den skoningslöse. En biografi över Karl IX. Natur och kultur.

Ingen annan svensk kung har väl satt sitt avtryck i Linköpings historia som Karl IX. Därmed är det också passande att den första biografien som förbehållslöst är hållen denna monark är skriven av en ung Linköpingsforskare; Erik Petersson. Endast 22 år gammal har han tagit plats i den svåra biografigenren och skrivit Karl IX:s historia med en fängslande berättarstil och djup känsla för den psykologiska komplexitet som hör samman med den monark, vilken befäste sitt maktanspråk med Linköpings blodbad år 1600.

Hertig Karl och sedermera Karl IX är i sanning ingen lätt person att skildra. Kollegan Lars-Olof Larsson får en känga för att målat Karl IX i alltför svarta färger. Här tror jag Erik Petersson missförstått det kontextuella sammanhang som smålandshistorikern Lars-Olof Larsson utgått ifrån.

Inte heller Erik Gustaf Geijers bild av Karl IX som den rättvise bondekungen stämmer med Erik Peterssons egen. Istället gör han en syntes av de båda ytterligheterna och låter komplexiteten kring personen bestå. Med inledningsord från Martin Luther: "Samtidigt rättfärdig och syndare", sammanfattar han sin egen uppfattning. Å ena sidan onekligen makthungrig och med vasaättens paranoida drag, men samtidigt färgad av sin egen tid och de personliga tragedier han upplevt, inte minst då han miste sin första fru och alla barn utom ett i detta äktenskap.

Erik Petersson följer personen Karl från vaggan till graven. Men det är också en berättelse om Karls mödosamma väg till kungakronan. Erik Petersson påpekar riktigt att vi med facit på hand ofta tillskriver Karl denna karriärhunger i hela hans gärning. För hertig Karl var vägen säkert inte alls så självklar. I Erik Peterssons biografi får slaget vid Stångebro 1598 signifikant betydelse. Efter detta slag driver händelserna tveklöst Karl som landets regent.

Erik Petersson har skrivit en kungabiografi som är mycket läsvärd, underhållande och stämmande till eftertanke.

Jakob Carlander

Bildtext: Bara 22 år gammal har Erik Petersson, student och forskare vid Linköpings universitet skrivit en noggrann och fängslande biografi om Karl IX.

Ingress: Uppfattningarna av Karl IX går vitt isär: I Nyköping hyllad som stadens nydanare och i Linköping avskydd som blodbadets tyrann. Linköpingshistorikern Erik Petersson nyanserar bilden.